

V y t e n i s

X X
X X X X

Į laisvės mes žiburį kopiam,
Į saulę, į mėlyną dangų,
Aukotis iš bočių išmokę,
Jų pėdom kovėdami žengiam.

Daug kartų piktieji tironai,
Šešėlių klaikių pagimdyti,
Užplūsdavo žydinčius klonius
Smūtkelių keliais nusagstytais.

Ir likdavo žagrė arimuos,
Netekus pūslėtųjų rankų -
Sesutė ant grėblio parimus
Liūdėdavo, dundant dundant patrankoms.

O buvo vasaris saulėta s
Prieš trisdešimt metų margųjų,
Kai bokštuose emė aidėti:
-Gana jums valdžies svetimųjų!

Krauju savanerių aplietos,
Žydėjo Tėvynėje gėlės,
Irx juo kadir dienos saulėtos
Išsklaidė klaikiuesius šešėlius.

Bet grįžo tironas pakrantėm
Šventosios, Nevėžio, Dubysos,
Kad save grėbuonišką ranką
Lietuvie krauju apšlakstyty

Ir griežlės rauda vasarėjuj,
Ir bokštų varpai lyg apmirę ...
Nutile irddiniai artejai,
O tėviškę pakeitė giries.

Čia gera kaip naktys ateina,
Kai grįžtam jo žygio ilsetis,-
Tik čia dar tebeskamba dainos
Iš keiles Tėvynei sudėtos.

Ir nieks nesugriaus mūsų vildų,
Tikejimo pergalės rytu,-
Juk vieškeliai laisvei ir tiltai
Ant mūsų pečių pastatyti.

Ir grįšim per sodžius pro liepas,
Pro seną pasvirusį kryžių,
Taip tolimą uostą pasiekę,
Į saulę, į ateitį, į dižią.

Riedės metų eiles pro šalį
ir audros nutūlis okeanus.-
Tik, broliai, kantriau! Sunkią dalį
Išnešim keliais partizano.

1948 m.

O z e l i s

ZUVUSIEMS

Palikote žemę apverkti draugų,
Negrįsit jau niekad čion vėliai,
Stovyklas senas iš girių žalių
Į kitą pasaulį perkėlę.

Garbė jus sklis amžiais, nors
daugel kapų,
Kur ilsisi kaulai didvyrių,
Nezinomais ilks, - ašim dalia sąžuočių,
Lemtis ką iš mūsų išskyre.

O, motina žeme! Maitintoja mūsų,
Lengva būti save karzygiams!
Ir Viespats Dausų meilingas jiemis bus
Po žemės klajonių ir žygių.

L a u k š n e l i s

R Ū P I N T O J E L I S

Penkių metų keves žvilgsniu.

Paredykite man didesnes tiesas
Už tas, kurias savo gyvenimu apgi-
na Lietuvos Partizanas, ir aš nebi-
jesiu už jas mirti, - aš tiesoje gy-
vensiu per amžius.

Lietuvos Partizanas

Mes neapkenčiame krikščionybės
Ir krikščionių: jų patys geriausie-
ji yra mūsų pikčiausieji priešai.
Mat, jie skelbia artime meilę ir pa-
sigailėjimą, ir tai kaip tik yra prie-
singa mūsų principams. Krikščionių mei-
lė yra revoliucijos kliūtis. Tat šalin
artime meilė! Mums reikalinga neapykantė
tes. Gerai išmokę neapkęsti, mes nugalė-
sime pasaulį.

Lunačarskis.

Penki metai realaus mūsų karo prieš komu-
nizmą, realiai leidžia spręsti ir šio karo
reikšmę. Tai kova būti ar ne, mums ar komunizma-
mui. Tai apsprendžiama mūsų ar komunizmo ne-
marumas. Tai gerai regi abi kovojančios pusės,
dėl šioje kovoje priversta naudoti savo visa-
galias priemones.

Nemarumas, visagalis, žmogaus supratimu yra
Dieviška esybė. Tuo būdu į šią kovą įjungta
ir dievų klausimas, jų tikrumo reikalas, su mū-
sų ar komunizmo gyvenimu, siejama mūsų ar
komunizmo dievo nemarumas.

Stalinas savo dievu pasirinkęs patrankas.
Tuo jis tiki, kad komunizmo gyvenimo klausimą
išspręs brutalia jėga. Šiuo atveju turime xxxx
žvelgti į tai, kas gi mūsų gyvenimą teisins.

Kadangi mes savo gyvenimo klausimą siejame su žmonijos gyvenimu, dėl to privalome suprasti, kad nenuteldami nue žmonijos gyvenimo, mes savo gyvenimą garantuojame.

Mūdieniu žmonijos gyvenimą yra demokratija: valdymas be valdovų, tuo gimusias, be valdinų, kuriuos nue te tik mirtis išlaisvina. Demokratijos pavyzdžiu gali būti ir ši tiesa: Negeisti x savo artimui te, ke nenori iš jo patsai susilaikyti. Kadangi šita tiesa remiasi ir užnūdiene demokratija anksčiau gimusi krikščioniškoji melė, užtat demokratija savo pradus krikščioniško mokslo pagrinduose randa, savo gyvenimo kilimą sieja su krikščioniškoje mokslo plitimu. Dažno demokratija ir vadinama: Krikščioniškoji demokratija.

Kas nebijo pavelti į krikščioniško gyvenimą, žemeje, tie lengvai gali suprasti, kad tai kantrumo pavyzdys žmogaus gyvenimo nemarumui pasiekti. Krikščioniškoji demokratija tik žmogaus kantrumo dėka žmogaus gyvenimu ir palieka. Yra ir šiandien tautų, kurios savo demokratinį gyvenimą skaičiuoja amžiais, bet apie tuos amžius tegalima sakyti, kad tai tų tautų keliai į jų demokratinį gyvenimą. Ten gyvenimo sukurti aukštieji luomai, kurie tų tautų gyvenimą lėmė, palaipsniui turi derintis su mintimi, kad kiekvienas žmogus yra žmogumi gimęs, dėl to žmogus žmogui yra artimas, ne niekinamas. Buvusieji valdinų luomai, susigyvendami su artimo sąjoka, aukštesnius luomus regė sau artimais, žmogaus gyvenimui pasiekiamais. Te siektisave įgalina, te siekdami save ir save tautos valdovais ir palieka, su aukštaisiais luomais susilygina.

Nesunku suprasti, kad tai yra tautos kilimas į tai, kas jos aukštųjų luomų pasiekta; įgalinantis mas siekti te, ką šios tautos atskiri nariai gali pasiekti. Tai tautos praeities ir dabarties darba tokiai pat atečiai kurti.

Savo laiku nešusieji atsakomybę už tautos gyvenimą, matydami per žmogaus gyvenimą tiesų pažinimą prie tos pareigos supratimo kylančius savo tautiečius, savos tautos gyvenimo eiga tegali til didžiuotis. Buvusieji valdiniai, galėdami ramiai žengti prie visų tautos narių gyvenimo bentumo su ta mintimi susigyvena kaip su tautos nuosavybe.

Šiuo keliu vystantis tarp tautų susipratimas, žmonijos gyvenimą, privedė prie SNO-visoms tautoms lygaus gyvenimo žemėje reikalo supratimą.

Šiai demokratijai palikti tautos-žmogaus gyvenimo, vertu pavyzdio yra Anglija. Tai karalystė su sosto paveldėjimo teise, bet buvusia karalius visagalybe šiandien atstovaujantis karalius, po kiekvienų krašto parlamento rinkimų iškilmingai perduoda tai partijai, kuriai tauta per rinkimus patikėjo savo gyvenimo saugojimą. Amžiais gerbdama Anglija savo krašto žmogaus žmogumi gyvenimą, žmonijai priešus demokratinio gyvenimo laikus, ji teisėtai paliko demokratiniam gyvenimui saugoti visagalybę.

Demokratijos visagalybė visagalybę regi ir tie, kurie tautų gyvenimą patrankų pagelba staugiai nauja linkme pasuka. Dėl to ir jie save vadiną demokratais, tautų gyvenimą, kurioms jie stoja likimo kalti, - nauja demokratija. Kadangi šitie nauji demokratai yra mūsų gyvenimo priešai, dėl to, savo gyvenimui geriau suprasti ir įvertinti, pažvelkime į juos tuo pačiu gyvenimo žvilgsniu.

Naujoji demokratija-komunizmas, tautų gyvenimą staiga nukreipia nauja linkme to priežastimi, kad amžių bėgyje susidariusias gyvenimo neteisybes pašalino staiga. Tai liečia ne vien materiales vertybes, bet ir žmogaus dorines savybes. Aišku, pirmoje eilėje tai turi liesti tuos kurie šias neteisybes tautai lemė-tautos gyve-

nimo vadovus. Tada gyvenimui buvęs niekas, tenka padaryti viskuo, - kiek materialės vertybės, tik ir dorinės žmogaus savybės. Pažvelkime atydziai ir pamatysime, kad tai tautai duodamas kelias, kuriuo ji privalo savo menkystės - nieko - siekti.

Realiau šios demokratijos atstovu yra Rusija 1917 metais žengdama į naują gyvenimą, su savo praeities sviesa, paxsielge kaip su pra - keikimu. Tikxx greitai Rusija šitikiuo, kad, kuo ji savo praeitį padare, tuo ana jos naują gyve - nimą lydi, kuo nuoširdžiau pradėjo tapraeitį, iš naujo gyvenime rauti, tuo daugiau sitas re - vinas pradėjo liesti naujo gyvenimo lėmėjus, - praeitimi pasirodė ir tie, kurie iš jos atėjo naujo gyvenime lemti.

Nūdienis Rusijos gyvenimas žmogui kalba, kad tik šimtmečiais nuo kulturingo gyvenimo atsilikusi tauta, gali tokio barbarisku gyve - nimu apsikęsti. Regi jau ir Rusijai likimo kal viai, kad Rusiškoji praeitis yra jų ir dabarties pagrindas, - išgarbinę praeities nieka, pa - tys gyvenimui nieku virsta. Gelbedami save nuo likimo tų, kuriuos prakeikė jie, pradėjo Rusiš - ką praeitį, nacistiniu uoliumu garbinti. Tik ši - tas garbinamas komunizmo gyvenimą remiamą vi - sų šalių proletarų jėga, paxrxx padarė priklaus - omą nuo rusiškos visagalybės; Rusiją - komu - nizmo pagalba siekiančią žmoniją pavergti. Žmo - nijos gyvenimo požiūriu regime, kad prie te pr - priejys naujss demokratas - pasaulinis komuniz - mas, tera rusiškasis nacizmas. Mūsų gyvenimas, mums liudininkų, kad neprasikaltome tuo, jog ne - tikėjome vokiško nacizme amžinatve - je dievu, del te ir siandien su tokio pat Stalino dievu tegalime skaitytis taip, kaip su neišvengiamu lavenu - padėti žmonijai nuđe atsikratyti. Kam lietuvių rupi savas lietuviškas gyvenimas, tū tik situo požiūriu gali žiūrėti ir į lie - tuvie bendravimąsu komunizmo vergu.

Kadaangi šitą lietuvišką nusistatymą ko - munizmas stengiasi palauzti save dieve pagal ba, uz tai lietuvis, kad galėtų sekmingai prie - sintis komunizmo pastangoms, privalo kxix xx klausyti savo Dievo - demokratinio mūsų gyve -

nimo visagalybės - įsakymo. Stiprybės šiai kovai tesėti, privalome semtis iš praeities. Įdemokratinę savo praeitį ir žvelgiame.

Pirmieji demokratinį pradą krikščioniškoje mokslo pavidalu, ugnimi ir kalaviju sau kelią skindamiesi, į mūsų gyvenimą žengdami nešėsi vokiškieji ordinaai. Praėjus daugiau kaip septyniems šimtmečiams, kai žmogija Niurnberge teisė vokiškąją prigimimą - kitų tautų gyvenimą, tematant vokiečių tautai erdvę, žmėnija galeje būti liudininku, kad Lietuva visais amžiais nuo šių mirtininkų likimo savo gyvenimą išsaugojo.

Lenkai dėdamiesi mums broliais, savo malone rodydami krikščionybę mums kaip išmalda teikė, - sulenkėdami turėjome įrodyti lenkams broliškumą. Po penkių šimtmečių šite lenkiško gyvenime kultūros veikimo į mūsų gyvenimą, Lietuva į demokratinį tautų šeimą - Tautų Sąjungą - įėjo lietuviška. Antro pasaulinio karo mezu, neatsimokėjusi Lietuva Lenkijai už Želigovskinę klastą, gyvenimui įrodė, kad Lietuvos gyvenimu tėra demokratinė teisė.

Rusija, jėga savo teisę remdama, regėjo save mūsų gyvenime viešpačiu. Kuo savo teisę rėmė, tuo mums savino rusiškos krikščionybės gyvenimo kultūrą. Kad šią kultūrą laikėme ir laikome priešinga mūsų gyvenimo kultūrai, parodė knygnešio gadynė ir nūdienė kova. Kad taip elgėmes ne kerėtė sumetimais rusų tūtai, o vien demokratinė žmogaus gyvenimo teisė remdamiesi, liudija mūsų pasielgimas nacistinei Vokietijai organizuojant tautų legionus karui prieš Rusiją.

Tai amžiai, kurių laiku svetimųjų mūsų gyvenimą nešamas krikščioniško gyvenimo demokratijos pradą, turėjo mus vien svetimų įrankiu padaryti. Kai svetimybų paveikti Lietuvos gyvenimo lėmėjai pradėjo teiti nuo tautos gyvenime sau išsaugojimo, lietuvišką lietuviui gyvenimą teko išsaugoti tiems, kurie iki to laiko savo tautos gyvenimui tik tarnų pareigas ėjo. Tai beteisių padis, kad

- jie tėvų ir protevių gyvenimą, padarytą vi-
 ses šalies gyvenimo teise. Kad tų laikų lie-
 tuvis su savo prėitimi nepasiegtų rusiškai,
 tai tegalima suprasti, jog lietuviui savu gy-
 venimu buvo gilus artimo meilės supratimas.
 Kad tų laikų visų ujasas lietuvis pasuko
 demokratiniu žmogaus keliu-pakilti iki savęs
 ir savo šalies rėgix valdevo, tai tegalima žx
 priskirti lietuviškai gyvenimo kultūrai.

- Kas šiakultūrą norį pamatyti, tepaziūrį i
 mūsų senelių sektas paskas, mintas mįsles,
 priežodžius, patarles, jaunų ~~daiktų~~ dainuotas
 dainas, moterų ir vyrų rankų darbus. Tai šia
 dienų yra lietuvių tautiniu menu, tai buvo ir
 yra Lietuvai buti lietuviška pagrindu. Kad
 lietuvis žmogaus kelionx nepamestų, jis žmo-
 gaus gyvenimo tiesas pačiam sau issakė R ū -
 p i n v a j e l y j e .

- Tai lietuviškos kultūros gyvenimo kelias,
 kuriuo eidamas lietuvis parsinešė Lietuvai
 demokratini, gyvenimą, kuriuo eidama Lietuva,
 jejo demokratinių tautų seimą. Tik iš R ū -
 pintojelio laiminames bakūzes sunus tapęs
 krikščionių kunigu, lietuviuix liko savas ir
 suprantamas buti jo dvasios vadu.

- Prieš penkis metus visuotinai komunizmas
 mūsų šalį apianke antrąkart. Jis pareikalavo,
 kad mes savo gyvenimą aukletume jo visagaly-
 bei. Kas aukso žodžiais šite reikalavimo reik-
 mę galėtų issakyti lietuviui, tuos patrankų
 dievas nuo Lietuvos gyvenimo atskyre. Amžiais
 cyles, kad tuo laiku lietuvis nemarų balsatik
 iš Rūpintojelių isgirdo:

- Kas su kalaviju kovoja, tas nuo kalavijo
 žusta !

- Tik prie Ryman ie parinęs lietuvis patsai
 sau tureje issiaiskinti gyvenimo tiesas. Gyve-
 nimas iš lietuvis pareikalavo parodyti, kiek
 jis gyvas pačiam sau, Lietuvai sava lietuviška
 kultūra. Vargų artejelišlietuviškos žemes su-
 nus regejo savo prėitį. Iš ją kalbėjo, kadžaxx

ponaas nuo Lietuvos gyvenimo nutolus, je pro-
tėvis vargų ir skūsmų nebojas, žmogaus kantru-
mu savo gyvenimą pasiekė. Dabartis tikino, jog
komunizmas ima lietuvių savo talkininku eiti su
kalaviju kovoti prieš žmonijos gyvenimą, -lietu-
viui ir Lietuvai žūti įsako. Tik lietuviška kul-
tūra lietuviui pasakė, kad pasišvęsamas lietuvis
aukaū-kevojeant uš savą gyvenimą, jisai padės
žmonijai parengti kryžiaus karą prieš komuniz-
mą tūe Lietuvai- P r i s i k ė l i m ā. Kad lie-
tuvis savo tikėjimą nerėdamas pateisinti priva-
le jį remti atatinkamais darbais, tūe tikino lie-
tuvie vergėjas- komunizmas.

Regėjo lietuvis, kad, jeigu komunizmas savo
gyvenime neremtų savo dievo pagelba-brutalia
jėga, jis į demokratinį gyvenimą žiūrėtų kaip
JAV, Anglija. Tada ir Rusijoje būtų parlamentas,
kur su visagaliu balsu dalyvautų ir nekomunis-
tinės grupuotės. Tada, aišku komunizme gyvavimas
jau ne vien nuo Stalininio dievo priklausytų.

Tūe akyvaizdoje lietuvis savo tikėjimą parė-
mė atatinkamais ~~darbais~~ darbais ke pasėkoje po
penkių metų ir komunizmas regi, jog jis patsai
atnešė į mūsų šalį kalaviją, nuo kurie je visa-
galybė pas mus nyksta.

Po penkių metų kovos prieš mūsų mažos tautos
švento pasiryžimo tęsėjimą, stuebriu apstulbęs
patrankų milžinas. Juk tai jam daugiau negu ste-
buklas. Mums tai tik žmogaus gyvenūmas, kuris kal-
ba: Ką nori Dievas nubausti, tai tą įtikina, kad
gyvuliška jėga galima žmogus nugalėti. Žmonemis
zengiamo ir į šeštusius kovos metus. Būtieji
penki yra mūsų praeitis, kuri garbingai kovai te-
sėti pakankamai garbinga mums stiprybei semtis.
Kovos ir telimesniu pagrindu palieka mums žmo-
gaus dieviškoji-nemari-prigimtis: Galėjimas at-
leisti save artimui.

Dieviška prigimtimi tai tenka laikyti dėl
to, kad tūe suteikiama žmogui pasitikėjimas savo
jėgomis pakilus iš paklydimo, gržti į žmogaus
gyvenimą. Šituo keliu eidama žmonija gyvenimui
grąino Titeir tūe parengė komunizmą, kad jis bū-
simam kare sprėsdamas savo gyvenime klausimą, sa-
vo visagalybę aukotų tarpusavie piaučynėms. Tik

Šite deka turime gyvųjų eilėse ir kritusiųjų skai-
ciaje karzygių, kurie, kaip ir kiekvienam žmogui gali
gali atsitikti, nuo gyvenimo buvo nuklydę, kurie
jei nebūtų galėję viltis iš mūsų atleidimo, būtų
žuvę. Lietuvai-galėje ir mūsų priešė eilės sustip-
rinti. Atleidimas yra Visagalis malėnėje, -tik įaus
dami savo tautos visagaliais mes, priversime pat-
rankų dievą, tikejusius prieš mus atsiklausti.

Šita dieviškoji prigintis telydi mūsų ke-
veje pirmiausia mus pačius-Partizanus. Galėkime
ir po penkių metų nuovargio broliška atleisti
tarlamus, ar tų penkių metų kancios išsuktus
palinkimus, paklydimus mūsų Brolio ir mes leng-
vai galėsime tarpusavy broliškais žvilgniais
dalintis, brolišku gyvenimu didžiulis ir tikrai
busime ta uola, apie kurią mūsų sventrasti tvir-
tina, kad ant jos pastatytos baznyčios-Lietuvos
gyvenime-ir pragaro xxxxx vartai nenugales.

Gerai suprąsdami nudienės sąlygas, jų požiūria
zvelkime ir į save artimą. Mūsų protas mums aišk-
kiai rodo, kad kiekvienas iš tų, kuris šiandien yra
komunizmo vergu, prieš tui yra buvęs žmogumi. Mes
didūs busime ne iš vardo, kai padėsime lietuviui,
iki jis savomis jėgomis gali iš paklydimo pakil-
ti, iki mūsų pagelba gali jam padėti-į žmogaus-
mūsų-gyvenimą sugrįžti. Jei mūsų užmirštas lietu-
vis komunizme įtakeje pavėrs bedvasiu stuburu,
tada apie atleidimą kalba bus beprasme, -apie rei-
kalą atleisti lavonams, jokie įstatymai nekalba.
Tiesa, nekantrumas ir kerštas nuolat mums kalba,
kad atleidimas yra nebejimas atsargume, budrumo.
Siuomi pavyzdziu tebūnie komunizmas. Mokydamies
neapkęsti komunistai laimėjo sunų, kuris išduoda
partijai savo tėvus. Už tai šita šalis tiesiver-
čia vien prievartos darbu-vergija; tevaldoma tik
sautuvo pagelba, - zverynas.

Penki metai mus gerai tikine, kad nekantrumas
ir kerštas teatima žmogui protą. Kas jus serga,
tam rojus tik tenai, kur jo nėra. Nekantrumas ker-
šte nukamuota nuolat veja įrojų-kur jo nėra, bet
kur tik jis atbega, ten vis save ir save pragara
randa. Kad ir vien priešė atzvilgiu taikomas kerš-
tas vis tiek netruoka jis tapti žmogaus įprati-
mu-prigimimu. Kas kerštu liepsenoja, tam priešų ne-

trūksta-tam nekantrošas laudžia tū, kerštą ir ant savo artimo išlieti. Kuo labiau norime, kad mūsų kova lengvėtų, tur daugiau kerštą perverskime į prieco stovyklą. Mes su kerštu pasielkime taip pat, kaip pasiūlyme su aiskeliu: Lietuva lauk išgukime ją iš sąjūdžio gyvenime.

Mūsų kova-mūsų gyvenimo klausimas, - mes ar komunizmas. Komunizmas savo visagalybes siekia per žmogaus suniekinimą-norėdami prieš komunizmą laimėti kovą, geibekime lietuvio gyvenimą nuo suniekinimo. Savo artimųjų gyvenimą apginkime nuo žmogaus menkystės, padekime lietuviui tikėti, kad jis patsai yra gyvenimo viešpats ir mūsų gyvenimas bus žmonijos mirks garbė.

Baudžiavos laikų lietuvis matė, kad jis yra sau gyvenime vertas žmogus. Tuo tikejo, jo siekė, kad tikrai šventas lietuvis ryžtas jo ir pasiekiamas, apie tai kalba ir šiandien mūsų kova, - laisvę pažinę-vergijes nepakenciams. Gerbdami tėvus ir protėvius, mes sekime jų pavyzai ir išnūdie nos nelaisvės namų vaduodamiesi. Tiesas, kurios žmogų žmogaus gyvenimą veda, teisingiausiai lietuviui išsake - R u p i n t e j e i s s. Tai mums kovos vadovu tebūnie, -tai mums pergale prieš Stalino dievą, garantuoja.

---000---

Iskeliau, šaukdamas, rankas į dangų juoda:
-Kur tu, tėvyne, kur tu, Lietuva?
Ir kai parpuoliau, bėgdamas per grūdą,
Atsake man :-Aš čia - gyva.

Kaip skausmo asaros, mirgejo žibureliai...
-Ar tu tenai, ar tu ten, Lietuva?
Ir iš tamsos, ir iš nakties, ir iš šeselių
Atsiliepa :-Aš čia - gyva.

B. Brazdzenis.

PRR

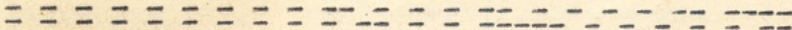
XX

XXXX

XXXX

Nr.4.1949.IX

Karžygių Meliais

K l a j ū n a s

ŽŪVUSIAM

Pirmųjų jaunystės dienų kelyje
Išėjęs į vargair vėjus
Su meile širdyje, drąsa voiduose
Kovet už tėvynę išėjęs.

Dar nemtę šviesos, vien tik ilga naktis
Ož laisvę išvysti tikėjai,
Parnešt ją pačiam, neprašyt dovanų, -
Paklusti prabečių idėjom.

Ach žara per toli, dar šviesos nematyt,
Jau tu kelyje ten parpuolęs,
Ilsėkis brėlau, zygi tęsim toliau, -
Negrišime be laisvės nameliai.

Už darbus kilnius, už kentėtus vargus
Tėvynė globos tavo kapą,
Papuoš jį dainom, atminimais dabins,
Naujų laikų didvyriu tapęs.

49.06.15.

TEVYNĖ ŠAUKIA

Pilkos ūkanotos rudnie dienos, bet būryje linksma, -susikūrusi jaukutė šeima nepripažęta šalčio, lietaus ir nuovargio.

Sproginėdami tryksta laužo liepsnos liežuviu keistai nudažydami laisvės kovotojų veidus. Jų čia keliolika. Atrasi ir pažęstamų, dar kaip kaimo mergines vadina, "šlapnosiais" partizanauti išėjusiais. Tačiau jie jau nebetokie. Vargas ir kova juos užgrūdino, o akys degdamos pasiryžimu, meile tėvynei, įgavo naują išraišką.

Tarpe visų ir Vytautas. Tiesa, jis kitaip vadinamas, bet vardas jo nepakeitė. Jis išliko teks pat koki matėm paskutinį kartą susitinkant su Romualdu, teks koks buvo užkeliant paskutinį kartą save vartelius, kai ašarotos motinos akys lydėjo jį, vis daugiau grimstant į nakties rūką, kai gyslota ranka laimino naująją karžygi. Jis stovėjo teks pats; tylus, susimąstęs, drągų mylimas. Vytautas visą laiką laikėsi posakio: "Šiandieną darbas, rytoj kalba".

Švelniai, kaip motina anais kūdykystės metais glostė šilina išvargusius veidus. Keletas naktų žygyje, nuolatinis lietus gerokai nuvargino ir miegas stengėsi pergabenti šiuos keliautojus į save -laimės karalystę. Vytautui nenoromis merkėsi blakstienos. Miegui pasidavė - užsnūdo. Padėta po galva kuprinė atstojo mikščiausią pūkų pagalvę.

II

Sviedinių skeveldrų išniekintoje sėgboje Vytautas susitinka su Romualdu. Kare audra kai tik praūžusi. Romualdas senas Vyto naškas. Dar vokiečių okupacijos metais abu jie dirbė bendrą darbą. Abu rankon nešė ir platinę "Laisvę", atsišaukimus. Abu pasiryžę buvo nenutilti, kol tėvyne vergaus. Jų jėgos pašvęstos buvo tuomet tik tam, kad jie ir visi laisvai gyventų.

Po trumpo spūdzių pasidalinimo, Vytautas užklausė:

Ką darysim Romualdai? Nauja padėtis reikalauja mūsų pradėtam darbe persiorientuoti. Okupantas išnaudos visas galimybes mus sunaikinti.

-Aš ketinu atgal į universką. Per daug apie darbą niekas nežino, tad manęs asmeniškai nekliudys.

--Kliudyti gal ir nekliudys; tikiu, kad ir mane šiuo metu nekliudytų, bet mūsų pasizadejimas neleisdžia tai daryti. Aš manau eiti į partizanus. Ten galėsiu geriausiai tęsti savo pradėtąją darbą.

-Keistą galveji, vytai. Niekas nepadarysi ir neatsispirsi prieš šimteriopai gausingesnį. Manau, kad mūsų darbas ankstyvesniu laiku buvo be gėdas, tad jį tęsti nėra tiksle. Be to norisi jį baigti studijas.

-Tai taip dėtes viltys įmus turi suziugti? Ne. To nebus. Neneri eiti su visais kartu-eik prieš juos. Aš keliauju. Sudievu. Girdziu Tėvyne mane saukia ir jos sauksmui negaliu likti nepaklusnus. Tau viena Romualdai priminsiu: "Tas laisvės nevertas, kas negina jos".

Su Romualdu atsiskiria. Ir bėga, bėga pats nežinodamas kur, vis kartodamas "Tėvyne saukia". Netikėtai susitinka su Aldona. Jis pasakoja jai apie Romualdą, apie jo keistą būdą, pasakoja savo planus, kalba apie partizano gyvenimą, apie laimę būti partizanu ir kad jis tuojaus paliksią tėvišką ir ją - Aldutę. Aldutė jo nesupranta - pyksta ir kam tau reikėtų isieiti - klausia ji. Turbut nemiela mane džiaugystė tau. Vaziuok, studijuok, tapkai Romualdas. Ne jau liksi už viską, man nede - kingas. Išklausk bent šį mano prašymą. Nepalik manęs.

Vytui mergaitės pasidare gaila. Tiek daug kalbėta, tiek daug žadėta. ir jis šiuo metu turi likti melagiu, o meluoti jis nebuvo pratęs, tačiau ir šiame reikale jis pasiryžo likti tiesiu žmogumi.

-Aldut, tai ne dėl tavęs žaak darau, tai dėl visų: partizano keliu eidamas visiems laimes ies kosiu ir ją radęs parnesiu. Jos didelę dalį skiriu Tau. Bet Aldutė jo nesu prate ir tik tiek te pasakė: "Eik, tačiau aš tau liksiu svetima". Taip, ir be abeje pasirinksiu eiti, nes girdziu Tėvyne saukia. Myliu ją ir Tave, bet ji pirmoje vietoje. Būti tik manas dvim laimėjimams - jaunoms jėgoms

per maža.

III

Vytas nubudo. Kažin ar sapnavęs klausia pats save. Bet tai ne sapnas, tai tikrovė. Atsimena tai tikrai, kad tai vikas buta. Išsinešti iš tėviškės vaizdai nenubluko ir nepasikeitė, tik pasikeitė ten matytieji žmonės. Tie patys žmonės, kurie vieną valandą gieda angelų giesmes, gi kitą jau spiaudosi žugnimi.

Pasikeitė ir Romualdas. Nesenai draugauta, bendrai darbuotasi. Šiandien jie priešui už grašius dirba. Tik už pinigą, daugiau už nieką, - Tik už pinigą pardave save. Ir jis Vytui - nesuprantamas. Kaip galima pamilti daugiau paprastą popierį už viską, jam buvo neaišku.

IV

Stovykloje svečiai. Linksmas, kuriam tenka laimė susitikti su pažįtamais. Šiandien ta laimė teko Vytui - atsilankė Aldutė. Neveltui Vytas ją sapnavo. Ji kaip ir visuomet tekia pat meili, gera, užjaučianti.

Po nemalonaus atsiskyrimo, kuris taip aiškiai Vytui šiandien sapne prisimėnė, jie ilgą laiką buvo nesimatę. Vytas tikrai tikejosi Aldutei nereikalingas esąs, nors Aldutę mylėjo daugiau kaip ankstyvesniu laiku. Prieš porą metų jis užėjo pas Aldutę. Tačiau jo tikslas šiuo kartu buvo platesnis. Nežiūrint praeities reikėjo burti jėgas vienam tikslui - tautiniam darbui - tai Vytačia ir atvedė. Verbavimas puikiai sekėsi - Aldutė sutiko, sutiko su ~~dideliu~~ dideliu noru ir pasiryžimu. Prabėgusieji nelaisvės metai privertė ją blaiviau apie viską galvoti. Ir tuomet susitikusi tokioje padėtyje, kai paskutinį kartą, su Vytu tikrai būtų jam patarusi pasirinkti partizano kelią.

Ilgesnio pasikalbėjimo metu buvo užkliudyta ir ta nelemtoji tema - praeities prisiminimai. Ji nieko daugiau nesakė tik atleisk Vytai. Sakėsi nesu prantanti koks mažas dalykas esanti dviejų laimė, palyginus ją su milijonų. Tuo Aldutė gyveno ir iki šiandien, tai yra ir iki atsilankymo pas Vytačia.

Vytas pasakoja Aldutei keistasave sapną, ir tuoj pat padaro išvadą:

-Sapnavau tavę ir Romualdą. Atsilankėi tu, gal ir Romualdas atvyks, -sako nusisūpsėjęs. Aldutė nusistebi- Romualdas? Buk ramus Vytaut, jis jau tavęs daugiau nelankys: Prieš savaitę gavė tavai pranešimą, kad jį, vaziuojantį su kitais MVD pareigūnais likvidavo. Žmonės pasakoja, kad sužeistas iš mašinos išvirtęs ir prašęs palikti gyvą. Pažadėjo daug ką, kad tik išvengus mirties. Tačiau matyti kalavizai nepadėjo. Veidas buvęs baisiai iškraipytas, matyt sunkiai kankinosi. Gal kad būsu išlikęs gyvas, būtų pasitaisęs.

-Ach taip. Je nėra. Ne Aldut, tokie žmonės ne reikalingi. Tikras vyras, kas jis bebūtų, mirties nebijo. O kad Romualdas bailokas mašiau tą ir anksčiau. Jis galėtų ir galėjo būti tik našta kitiems. Pasakyčiau tikrai: gavė teisingai savęs vertą atpildą. Išėjo kur pinigais, kur aukštesnį gyvenimą, kitų kr auju laisvomas ir kuriamas. Negirdėjo jis dejonų ir asarų, pats jose braidydamas, nusigrįžo nuo to kelio, kuriuo eiti Tovyne saukė.

1949.04.13

Mokslas

Vienam jis yra dievaitė aukšta ir nepalies ta, kitam-gera karvutė, teteikiančioji sviesto.

Sileris.

PASIRALBĖJIMAS .

1948 m. rudenį. Kas kart vis smarkiau siautėjo rusai. Aukų skaičius dieja. Sėse ir pusesere su stikusios kaibasi :

-Matesi, šiemet laisvės nebūs... Nuo broliavimosi su partizanais žiemai teks atsisakyti- gali greit įliuti, -sako puseserė.

-As, kuo jiems sunkiau, tuo daugiau turiu pa deti. Ir be manęs nesunku jiems apsiieiti, kai gera, -puseserei atsakė S e s e .

L i n a s

IŠ TARYBINIO KALĖJIMO LAIŠKAS TĖVAMS .

Brangūs tėveliai, rašau jums laišką. Rašau iš šia, kur šviesos saulės nematyti. Pirmoje eilėje sveikinu jus ir bučiuoju į ūsą. Gaila, kad aš pats negaliu paspausti jūsų tėviškų rankų. Man džiugu, kad aš kenčiu vienas ir kad jūs nieko nežinote apie mano veiklą. Laimingi, kad nežinojot-neapsunkinet nei manęs nei savęs. Man čia kalėjime pasakeje apie žmonių kalbas, kad aš ėjau plėšti žmonių, šaudyti ir panašiai. Ne, mano kova buvo ne žudymas ir terorizavimas, žmonių, bet kova už naująrytejų, už žmonių laimę. Nenukentėję nuo mano rankes nei vienas žmogus. Mano kova buvo už tėvynę, už bečiūkapus. Aš jaučiau pareigą šiam darbui, nes mano gyslomis teka lietuviškas kraujas, kad čia mano tėvynė, kad ji verkia svetimų mindoma. Aš ėjau didvyrių pramintu taku- Mano reikalas teisus. Žinoma tėveliai, gal ir neteks greitai pasimatyti, bet turėkim viltį, kad pasimatysim balandžio mėn. Greitai išvažiuoju į Vilnių. Gal čia ir neteks grįžti, nes nori baigti bylą. Turėjau dvi akistatas su tais žmonėmis, kurie mane išdavė, bet ir tie atsikando. Smagu, kad mane byloje aš viens. Tėveliai nenuliūskite, nes kiekviena kova reikalauja aukų ir jei tą kovą lengvai pragyvensim, tad nemokėsime vertinti laisvės. Žinoma, aš mylėjau ir branginau gyvenimą, ir dėl to kovočiau. Mylėjau žmones-lietuvius, buvau laimingas, kai jie buvo laimingi, kentėčiau, kai jie manęs nesuprasdavo, ką ižeidžiau tegul atleidžia, ką pradžiuginau, te neužmiršta. Tegul mane vardas nesukelia niekam liūdesio. Tai mane likimas. Aš jūsų neužmiršiu - tai mano priesaika jums: tėveli, mamyte, brėlinė, švegeri, visi draugai tarp kurių buvo taip gera. Jei jums padėtų ašaros-verkite-nėra reikalo tačia, Aš gyvenu, kaip ir visi mane likimo draugai. Žinoma, tikėjau, kad gyvensiu laisvu gyvenimu, daug dirbsiu, daug mylėsiu, daug dainuosiu ir klajėsiu po pasaulį. Juk aš dabar tik kaip reikiant sub -

brendau. Ir redos, tiek daug jėgų turėjau kurybi-
niam darbui. Žinoma, jos dabar, senka... Bet neverkit
teveliai: tas tėtis neilgai. Greit prasiblaivys
dangus, ir išaus gražus skaistus rytas. Tad susi-
tiksim vel, kai Tėvyne atsuesnraun nauja gadyne.

.....
Du kartą gavau "peredačius" "tik žinau, kad ne
jūsų vienu jie buvo. Padekekit ir jiems, kad pax
paremia, mane lietuvišku "aciu". Atidzokit jiems
karštus linkejimas. Tegul jie negailestauja, nes
aš nei kiek nesigailiu dirbęs, nors teko visus
"kalvarijos kainus" pereiti. Viskas man nebaisu
ir pernašiu. Juk lietuvis kentėti moka.

Manyte, žinau, kad tu asareji. Neverk. Prisimink,
kiek daug Lietuvos sūnų nuejo tuo keliu. Sugrįšiu
takeliu laistyta kraują, o manyte tikėk, ir lauk
ir būk ramus. Teveli, galia Tėvės, nes ir Tau tikiu,
nuriedeje ne viena asara. Nusiuostyk jas. Dabar
auklekit brolių X - jis bus jums gyvenime laimė,
o kuomet aš grįšiu, tuomet jau patš glėbesiu. Ne-
nuleisk savo žilės galvos, bet didžiuskis išau-
ginęs ne išgama, bet tikrą lietuvi.

Tu X, mane vienišas broliu pašilikai vienas .
Globok mane tevelius, - prasau kaip brolių. Jei my-
li mane - mylek mane bei savo tėvus. Nenueik sli-
džiu keliu.

.....
Už tai, kad lietuvis gausiu ne mažiau kaip 15
metų, bet juk juokas, kai nesėdėsiu daugiau kaip
keturių mėnesių. Bikit sveiki ir laimingi. Bučiuo-
kit vienas kitą ir sakykit, kad pabučiavo jūsų
sūnus Y.

Prie Rymančio Rūpintojėlio Nr.4.1949.IX.

Tauta, kuri nekeveja už save laisvę,
Pati save nustumia nuo tėvų sosto.

O mūs šventas lietuviškas žodi,
Ilgą naktį vergijoje kalėjęs,
Ne kaip vergas šiandien pasiredyk,
Bet kai laisvas pavasario vėjas.

B.Brazdžionis.

Svarstyklėmis ir pasauliui pranašume nestoka:
Į viršų kyla kas lengva; krinta žemėn kas sunk-
keka.

Lessingas.

„Jei nori visuma tikrai pasigėrėti,
Mokėk daly mažiausioj tu visą pastebėti.

Goethe

Oželis .

SESEI .

Vėsus, šaltas rudenėlis
Štai jau atslenka pas mus.
Neliūdėki, seserėle,
Kad negrįšiu į namus!

Nebečiulba paukėtužėliai, -
Jie išskridę į dausas, -
Bet ateiki tu dar vėliai
Per miškų šaltas rąsas.

1949 m. lapkričio mėn. 1 d.

Tarytum kažką sunkaus nusimete atsidusdamas
Artojėlis. Svečiu mane sėdina, kad gegužės vake---
re tyloje abu parymetume.

- - - - -

...Taigi, pasikvieta dar anžinąjam atilsį Le-
ninas Stalina, ir sake:

-Varykime žmones į kolchozus!...

Tėve, nieke nebus! Užsimušs ten suvaryti+ -
išsigandęs sake Stalinas.

Pasišaukė tada Leninas partijos žmones, įsake
jiems nueiti į daugelis miestų turgus ir ten k
nupirkus po vištą parnešti jas jam. Partija save
vade įsakymą, išpildę, ir, Leninui ir Stalinui su
sėdus į aukštus kreslus, į kambarį suleide vištą
Prie vadų akių anes musasi, pešasi, ir ermyderį
kelia ir triukšmauja, o Leninas su Stalinu juo-
kiasi, -jzuskiasi - abu patenkinti. Paskui Leninas
liepė vištą nupešti ir atidaryti langus. Buvo
šalta žiema, tai greitai kambarys atšale kaip na
basninkas. Nupeštas vištą Leninas vėl įsake pa-
leisti.

-Kur...kur...kur... taip gailiai kurkia, ir, kad
gi tu kur, kad gi meiliai viena prie kitos spau-
džiasi, kaip gi gražiai viena prie kitos glau-
džiasi, kad Stalinas su Leninu ke iš save aukš-
tų kreslų neišviršta, ke iš ten neišgriuna besi-
juokdami.

-Na +-Sake pagaliau Leninas.

-Tėve, aišku kaip diena! -~~kur~~ uža raity -
damas atsijuokia kiek lenda iš naujo atradime
Stalinas.

-Ir dabar...šaukia, rėkia, kad per penkis metus
reikia pavyti Ameriką... Ir kam gi per penkis, -
kad gi visai lengva ir per tris dienas tai pa-
daryti. Pirmą dieną nueinam ir prisiplesiam
karnų, per antrą dieną prisipinam vyzų, o trečią ir
išeinam vytis...

-Tito apie Staliną pasake, kad ką Dievas nori
nubausti, tai tam pirmaiu protą atima, -išipinu ir
as į pekabį.

Ano į ...Kas su protu, tas ir Dievui sunku nu-
bausti....

Man, ar sau, o gal auštančiam pavasarie rytui
Artojėlis sake... Taip. Ir man, ir sau, ir
žmogaus gyvenime pavasariui Artojėlis kal-
ba ...

Užrašė Vilkjueša.

-o-o-ooo-o-o-o-o-o-

V i l i j a

"

" "

Ar matai, kaip neša skausmą debesėliai,
Juode liūdesie jie lik kraštupilni.
Virš Neries baltasai mėnue pasikėlė
Ir užmigo jau pavargusi vilnis.

Neliūdėk broslau, kad žvaigždės žemėn byra,
Jų ir taip daug mūsų džiaugsmui pasiliks,
Verkia, užauja pakalnej aukštes giries,
Žemėj meldžiasi juoda naktis, gili.

Tegul bėga juodos dienos, tegul plaukia,
Mūsų gi -nenušinėšit kartu telyn
Ant pasvirusių ~~klėvų~~ klėvų, ant lygaus lauke
Tuoį vėsi, vėsi rasa tyliai nulis.

Tu matai, kaip ten nuskrėje debesėliai,
O jie buvo juode liūdesie pilni
Mėnesienoje snaudžia vandenys ir /vėjas?/
Ir sapnuoja jau numirusi vilnis.

--==--

/ Penkių metų žiežirbes/

Metai, pirmi.

Žydais į duobes neisime.
Tautos nusistatymas.

Tikaušo. Tik ką žmonės rengėsi atsipagarioti iš po vakarykščių atlaidų, ir eit prasikult rugių sėklai, kai mes pradėjome naikinti specialiai tam reikalui iš apskrities prisiųstą batalioną. Neprašyti užsiprase iš mūsų sau ugnies krikšte. Nesasi miescienys per dvare keptus griūdami, o jų skudurliai tik lapatoja, tik vepsi. Pasišėkėdamos nuo ketų kopūstų galvos su jų galvomis lyginasi, -nepratę keveje dar, tai mūsų kukkosvaidiai vis ima per žemai-į kopūstų galvas kerta. Mes valgyt tada turėjom kiek reikiant, tai jų pavyti ir negalėjome, -grįžome kare reikmenimis apsunę ir nutarėme palaukti kontropuelimo.

Svečius nuvijus, andarokis pasikasgūsusies, raudonem blauzdem pas mus atzaibave bobes.

-Vai, Jėzau? Dievuliukai! Nevidonai jusi! -Palci de gerkles kaip girtas ruskis armoniką, ir rekia, visus šventus į pagelbą saukiasi. -No kare trebelės paliko, tai dabar jauš jas sūdegins, -ant gale pagaliau užsiratūdoje.

Pradėjome su jomis ir šiaip ir taip tartis, pa siulėm graziuoju deretis, o jos te ir telaukusios:

-Kūmes!... Šluotomis šitiem piemenim piena nuo lupų nušluostykim! Metai, gi paršai, valdzia, nu-giauti prasimane! Kur gi girata!...

Na, kaip sau nerite, bet ant greitesios su vi-sais mums numatytais klausimais apsispresti buvo nelangva. Kas svarbiausia-pirmi žingsniai keves, -čia prestige klausimais ant kortos pastatytas. Vis gi, laimeje iš mūsų pusės nusileidimas: su bobem kariauti atsisekėm, -pasitraukėm į pakūmes ir už emem neutralias pozicijas.

Dabar atsirado ir vyrai. Bobų ir jie pasisag-godami, kūne ir dvasies sustiprinimui atsineše pa slapčiomis. Iš jų suzinome, kad apyaušriu su vyriai sybes garbe atsiseikine kaimyninie valsčiaus

galva ir tai, kad kitą kaimyninio valsčiaus Vyriausybininkai per dių jau išismaginą džiūgauti, -susilaikę batalioną į pagelbą, raudoniesiems į armiją savanorius renka ir įmiškus lūgdami. Sulaukę nakties šitą džiaugsmą sudrebinam iš patje pamatų ir tuo-sekančią dieną girame: Pėsčiomis grąintus į apskritį batalionininkus, jų valė džia ima ir įkalėjimą sedina. O teismas, irgi jų anti greitųjų jmes ir nuteisia; -kadangi jų tevynei šaukiant jie ją išdavė pirmą kartą, tai, pasigailėjus, juos jų tevynei saugotojai tepasūde aštuonis metus sunkių darbų. Į batalionininkų vietą siunčiama kariuomenė.

-Kas vargia, -tą ir engia, -šypsomės. Tą pačią naktį raunamės jau iš mums padvanoto karisko aprūpinimo.

-Vanka ty ! Iš Kryme pėsčiomis atėję, prie mūsų draugais kalbinasiz.

-Da, ja ! -ataškai anam ir dar į tapusę iš automate pagroji.

Tada Vankos tyli.

Kai atejo diena su visasavo švieša, tada pasirodė ir Vankos ką gali: Važinėjasi po arimus amerikenkemis, kaip penai mašinos supasi ir, kad gi jau atsišaudė, tai kiek tik jiems gana.

Ne veltui, duvyrus, kurie dar nežinoje, kad ruskius pamačius reikia nue jų bėgti, arba prieš juos koveti, pasigavę nusivežė į valsčių. Vėliau iš tų vyrų giminės gavo laiškus, kuriuose rašė, jei jų giminės dar Dievą myli, tai, vardan artimo me meilės, teatsiunčia jiems maiste į grausmės batalioną.

Nue šio laike kariuomenės daliniams nuolat keičiantis, prasidėjo mūsų džiūgsmingas įjungimas į tarybinių tautų brolišką šeimą. Mes, irgi nue šio laike, pradėjome normalų tarybinamos šalies žmogaus gyvenimą. Netrukus sužinejome ir tai, kad vienas iš batalionininkų pakrikštytas save mamai pasakojesi; -Taigi davė ! Vijo kaip šunis. Žinau mamyt, kad gal ir pasiutusių šunų žmonės taip nepuolaxxi kaip mus nušveitė. O į kalėjimą sėsti išeidamas ir tai pasakė: -Mamyt, kol gyvas xxx žmogumi būsiu, jokia jėga manęs į batalionininkus negrąins.

-Atlėisk joms, Viešpatie, nes jos nežinoje ką

dara!-Tai girdedamas pagalvoju apie bebais.

Nauji metai.

Maišos maldos su keiksmiais

Tautos praradimas.

Su naujais metais atsirado ir ziema. Ne vienam iš mūsų ji daugiau kaip ką nugnaibė, negu ausis ir nagus betnkautynėse sąlygų nesirenkas, - kai tik visuomeninio turto kolektyvizatoriai ant mūsų stovyklaujančių užsiveria, tai jau kuris nors iš jų ir gieda :

-Broliukai, manęs tai jau nesaukit ! Tik vakar išpažinties buvau. Mane tėvas už bekoną į skrebus užrašė, tak nuo kariuomenės gelbėdamas...

Trečią dieną siųsdamas į save pusę ruskius, - vieną iš musiškių dalinių baigia užgulti majoras. Papnele : Per vieną dieną visoje savo didybeje nužaišavo net trijų valščių kelchozų tve rejai. Kadangi valdžia onere pamest negali, tai ir praskydo: majorui vijus vienus, dabar, pasidalinus leitenantus, valdžia vejasi trejus.

Apskrities valdžia tuojaus susipranta, dėl to, gries liaudį, apsaukia vietinius, kad Lietuvoje kelchozai yra anų išsigalvojimas. Iki kas nors dabaus kaltus, abi pusės lyg pasitarusios pasitraukė į save įsitvirtinimus. Pertraukos metu tarp valdžia pasiskelbusių ir tas pareigose einančių prasideda diplomatiniai sąlyčiai; aišėku, be vyriausybės žinies. Ar tik ne šites vyriausybės įsakymu, apskrities valdžia į raudonligę be linkstantiems nutarė padėti visu savo svėriu. Pađeje - ar penki tikčiai parsinėse savo galvas. Visi kiti suakvežimiais ir poriniais į namis susi gražinti tikrai raudoni, už tai jų draugus pradėje piėmais metyti.

Dabar mane mieli, prasideje tikra ermyderio ramybe. Visai jau like panašu, kad skrebinas eis į niskus, o partizanai nuo banditų iš miestelių gins Lietuvą. Tik tuo laiku ant visų kaip n nebaigtas prisipildyti maišas užsiraue zinla : -karas pasibaigė!...

Po dviejų sąvaičių ruskiai iš Lietuvos išskrauste! - lyg iš to nevisai pilno maišo su šita

zinia pradėjo liūsti "partizanai"-Tėvynai šaukiant jai vaikai pūluet su pagelba bijo. Ir, kai pavasary, visi pašaliai sugrojo:

-Po dviejų...po dviejų...penkiolikos...dvidešimt penkte...-ir taip be perstogės, amžinai tūravejant:

-Ruskiiai!- kaip akis išdegę bėgdami per kamą šaukia vaikai.

-Ruskiiai!-aikteli klėty ir pakluenėn nūdunda.

-Ruskiiai!-į slėptuvę jas turintieji išmukę savus nubaltina.

-Ar iš pekles jų čia tiek ir imasi +-įvairių spalvų lankeliais kepurėtus sėgdami stebisi partizanai.

Ne amaras-pilkasis maras Lietuvą siaubia. Pokri Lietuvį kulkesvaidžiais sveikina. Nuolat permirkęs dangus, bet jaunos tautos karžygiųkraujo nuplūsti negali. Ten, prie degančio namo nušautas žilagalvis tėvas, -jis žaliaalankiams įtartinu rodėsi. Prie pradūgio užsnūdęs amžinu miegu užmiega ne raudėnsūliu rankes, -jei dienamieg a, tai naktį "banditavo".

3Tau, motina, save skausmapavedu!...-

drebančia ranka Motulė gėlių puokštę prie Marijos alteriaus padėjusi karčią ašarą nuryja. Tik ji viena pažino vienturšio auka, kuris ei -nantiems į bažnyčią nuo miestelio grindaine kalbėjo, - Marijos žemę gyniau!-ir kad pažinusi sūnų, tik sau vienai ji tai pasakyti galėjo.

Ašarom apsiopylusi moteriškė nuo raudnos tribunės amžinu motines kerštu grūmoje jos sūnaus gyvenimą suėdusiems.

-Jis didvyriu žuvo Berlyną vaduodamas- su -naus medalį leitenantas motinai sėgdamas didžiu balsu kalba, tuo suteikęs moteriškai pasididžiamą, jos ašaras nušluoste.

Ne, bobule, čia tau jau ne devintinis: pirmutinis iš visų kooperatyvo vedėjas Icikas baigė prisivyti girtutėlių partizaną, -medalis už tai jam kaip gyvas akysė žaibuoja...Pirmutinis grąžęs jisai lavono ištroškusius guodžia:

-ko jam partizanase!... girtas...pageit::: Jam kai pakilo, tai jod, joda...z Aš pirmutinis iš

visų begt, anam mano vyt. Aš jam vingi, vingi, anie man capt, capt ir niu, aš jam ir pabego. Ju...gei giej alesteli, ir aš gins...bet jam partizano g geldit-aš jam deigioci neis... Icikei, trečion dionon dar vienas parseke, kiti-visi astuonieli ka-tupi kaip sena pirtis.

Kad gi tai būtų pirmas ar paskutinis šitas nutūpimas. Kiek nespeje skrebai nuo zvirduobese palaidetų partizanų kapų plešyti vainikus, tiek nespeja draugų su bažnykne pro esija apkasti. Kad visuotina garika nekiltų, kad tai bažny - cios butinume žmogūx netvirtinuskiaxksiaxksiaxxx galiausiai savų rankomis draugų lavenus-į iu nus neria.

Aggulia ruskiai miškus. Iš kulkesvaidzie sau de, iš minesvaidzių pliekia, tada-galutinai į "banditus" partizanus per garsiakalbius graudena iš šių tankumynų išlysti. Negi anie šventa dvasia gyventų! Kaip iš visur; taip ir čia, atvi rus kelius išeiti randa.

-Tai kur gi dabar jie !-plačiai lūps atmetę ruskiai į tuščius miškus vėpse.
? !-vietiniai, į kuprąnesdamiesi baltomis dai - rosi.

Ne! Tokie džiaugsmingo mažes tėvynės prisi - jungimo prie didžiosios metines ir kiekiausias protas pervirskinti negali, -vienintelė išeitis: valdzia visiems prasikalteiliams paskelbia am - nestiją, -registraviją.

-Kad tave perkūnelis + -iš džiaugsmo gaidžiū kais prągydo tarkininkai. Tik, kad jų džiaugsmo nepaleistų vėjais tie, su kuriais prie progos už viską atsiekaitė: nuo apsidraudami regis - truojami skrebaus.

-Ačiū Dievui ! Iskentėjem + atsidusem mamų, cukierkytes iš urvelių su piernikėliais išlyse - dami registruoctis, -tėvų jiems užpirtose tarny - bese.

Registracija palenkė ir tuos, kurie ne vien savo galvą ant pečių nesioje. Prieš kietą gy - venimo rėšutą nusileisdami tarė:

-Tė gi anes garbėje vaikai užauga !...

Šite akyvaizdeje, šautuvo buozemis ant žm-

nių galvų besiramsčiuodami, valdžios pareigūnai pradėjo rinkti parašus, kad vieninteliu dabar Lietuvos patrijotu bepalikęs Stalinas, kad jam tenka nepaprasta atsakomybė: visų paklydėlių likimui vairuoti. - Anas prieš rugiapūtę masiniu lietuvių trėmimu į Sibirą ir susigundo.

- Tiek ! - valsčių pondaugiai su sunkvežimiais iš medžioklės grįžusius puola.

- Tiek ! - anie piktai atsikerta, - kas pajiegė, tie pas partizanus pabėgo, vaikus rikdydami, senus marindami, su grebiu į geležinkelio stotį pasuka.

- Pasigailėki Lietuva ! - ant miestelio turgaus užrauda Cvirka. - Negirdėta valdžios malonė ! Paskutinė prega - naudekitės ja ! - Lygiai kaip senovinis muilo reklamuotojas į savo pusę mitingą nusuzka, - kaip tikras lietuvis šaukia - lietuvi ! keisk savo būvį ! ... registruokis ! ... Tegyvuoja Stalinas ! ... Taip paskalinęs, ašaras nubraukęs ir, dar NKVD - istams tebeplejant į jų mašiną skuba kad gerai su saule spėjus į apskrities miestą nakvynei, + prie tarybinės santvarkės nepriaugusių po trėmimo miškai dar papildinėjo - su šviesa pro juos prasmukti ex saugiau. Valsčiaus miestely iš svečių šiandien apsinakvoti tegali rezikuoti nebent tas, kario galvoj dar ne visi šulai suklypę.

- - -

- Kas nauje laikraščiuose ?

- Graikai komunistams antausius skaldo.

- Ačiū Dievui ir už tai. Pagyvensim, vyrai, žmonėmis ir būkime tikri, talka patelksime.

- Tave pietūs + - nubudusiam partizanui vadas puodelį pieno tiesia.

- Pavalgai, pamiegi, o pailsėti žmogui ir nėra kada ! - "piktai" niurzga ir vadui šnypšteri, - Ligoniu atiduoką, aš vakare gardžiau pavalgysiu...

↓ rudenį nesavą balsu pakaukia sunes, -skre-
bai juos šakėmis bado, nauja valdzia naujiems
valdzies pareigūnams, ant situketurkojų kailio,
tarybinio piliečio tardymo meną šalina.

-Dvi peros batų padžiautos !Kieno?- leitenan-
tas seimininką puola.

-Mano

-Tu apsiavęs !...Degt klejimai!...

...tėve ir sunas lavonai ant miestelio grindie-
nie guli. Grata jų ir tų, kuriuos nuo prasi alti-
mo žmogaus gyvenimui lietuvis saugoje...Laikė
susisaudymo seima spejė pasgyrix pabėgti...Skre-
bai dainasi nuzudyte turta, skreby bebės riti-
niukas audekle pasigrebusies, skuba pas siuveją
puostis..., - naujų laikų ponai !....

...↓ miestus sleptis !...ikitas apskritis iš-
nerti...Maskuotis, nes kitaip-žūsime...-
Su rudensio rugimu lietuvių gūndymai raugia.

-Brolis, skausmo ašarai nušluostyti!...jauna
ranka Tautos Dukros ryšulėli siuvinetų nesinių
tiesia.

-Sese !...tavo Tėvas...Brolis ...penkta
diena ant miestelio grindinie guli apdege...
b -Tu mane Tėvas...Tu mane Brolis...Anie Tėvy-
nei šaukiant išėje pas Viešpatį mus zygiams
palaimos išmelsti...Aš ↓ tėve ir Brolie vietą
steju!...

Atleisk, jai Viešpatie !...Ji per save jau-
nystę nemato, kad antru kart šioje žemeje jaunu
pavasariu niekas nezydi...Jes laukia 35metai k
kalėjimo, -Ji prisieke Lietuvai dukros gyvenim-
Tautos Aukurui Vaidilutės Nemarumą.

PRR

Nr.4.1949.IX.

///TTTTTTTTTTTTTTTT

TTTTTTTTTTTTTTTT

T A R K A

TTTTTTTTTTTT

- Heil Hitler !...

- Nacionalsocialistų partijos vadovaujama, didžioje pergale švėsdama, šaukė gryniausios rasės tauta...

...Bolševikų partijos vadovaujama, didžiojo Stalino vedama, tarybinė liaudis sukūrė pačią pažangiausią pasaulį, kurioje visiškai visuomeninę ir valstybinę santvarką pačią, pažangiausią kultūrą... -49.IV.10.praneša "Tiesa".

MVD

Draugui Stalinui prašuvę pypkę. Ta proga pasinaudojusi MVD, suėmė 3000 draugų. Pypkei atsisrādus Stalinas pranešė, kad draugai galima paleisti.

-Negalima !- užprotestavo MVD, -299 kaltais jau prisipažino !- paaiškina.

S ū n é n a s

- 000 -

Tiesiai į akį.

Pas ūkininkų apsilaikę istrūbitelių būrys, jame yra ir žydėlis. Žydėlis tuoj užveda po kalbį apie "banditus".

- Oi, kad aš anam pamatyčiau banditą, aš anam
šeičiau tiesiai į aką!

- O ką tu darytum, jei tau šautų atgal? - klaus-
ia - je ūkininkas.

- Oi... ką aš anam darej!... - stebisi žydėlis.

Po kiek laiko žydėlis vėl pas ūkininką apsi-
lanke ir papasakoja apie susidūrimą su dviem par-
tizanais, kurie buvę užėję ant jų surengtų pa-
saly. Ūkininkas kāmusia:

- Ar jūs jų nenusevete?

- Oi, ar doig gali zuikį ant leiko pagaėti!..
Ans anam sušove - ruke ir nuruke per leikus.

Užrašė Sūnėnas /SB/

A. valsčiaus garnizone viršininkas su 18 skn-
jų išsirengė į partizanų mežieklę. X kaime už-
-čiupo du partizanus bemaistaujancius. Skriėbėi
su leitenante šuonimi ex partizanus nusivijo,
leitenantas paliko kaime. Po geros valandos
skrebams grįžus, jų vyresnysis raportuoja:

- Partizanai nusevė šunį!

- Mat... mat... Verčiau jus visus aštuoniolika
lietuviškų šunų būtų pakloję... svelačiai!

/R.L. 1948 m. vasara/

44 metų rudenį, į ūkininko cukrinius runke-
lius rusas suginę fronte karves. Ūkininkas dar
mane gyventi, dėl to graudena piemenį:

- Juk tu ne vien man nuostolius darai, bet ir
valstybei...

Pakraižė rusas galvair žsako:

- Argi tu nematai, kad mes du šimtai milije-
nų einam griudami, o tu dar nori statyti...

Užrašė Linas /VL/

TURINYS .

1. Keleivis Tėvyne mane	psl. 1
2. Ėglis Sesei	" 2
3. Vytenis /eilėraštis/	" 3
4. Oželis Žuvusiems	" 4
5. Laukšnelis Rūpintojėlis	" 5
6. Brazdžienio Ištrauka iš ei- lėraščio.....	" 13
7. Klajūnas Žuvusiam	" 14
8. Klajūnas Tėvyne šaukia	" 15
9. Linas Pasikalbėjimas	" 18
10. Y. Iš tarybinio kalėjimo laiškas tėvam	19
11. Oželis Sesei	" 21
12. Vilkjuoša Iš užrašų	" 22
13. Vilija /eilėraštis/	" 23
14. Žiezulė Tėvynei šaukiant	" 24
15. Tarka.....	" 31
16. Turinys	" 33